

Ю. В. Пилипенко

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент Н. Д. Борисенко

Гендерні стереотипи у паремійному фонді української та англійської мов: зіставний аспект

Наше дослідження паремійного фонду присвячене відображенню гендерних стереотипів у прислів'ях англійської та української мов та має на меті виявити ізоморфні та аломорфні риси в матеріалі, що аналізується.

Термін "стереотип" було введено в науковий обіг американським соціологом У. Ліппманом.

Під стереотипом У. Ліппман розумів особливу форму сприйняття навколишнього світу, що має певний вплив на дані наші почуття до того, як інформація дійде до нашої свідомості [3: 95].

Гендерний стереотип, як частина загального, є історично обумовленим типізованим в колективній свідомості певного лінгвокультурного соціуму уявленням про фізіологічні, емотивні, психологічні та соціокультурні атрибути, що є властивими індивіду, якого соціум категоризує як чоловіка або жінку[1: 16].

Гендерні стереотипи, пов'язані з мовним кодом, виявляються, зокрема, на лексико-граматичному, фонетико-фонологічному та комунікативно-прагматичному рівнях.

Паремійний фонд будь-якої мови – це потужне джерело для лінгвістичних досліджень, оскільки в ньому зафіксовано досвід народу, його традиції, звичаї, культуру, моральні й естетичні цінності, універсальні та специфічні категорії і риси життєвої філософії етносу, національно-мовну картину світу.

Нині можемо констатувати активізацію як теоретичного, так і практичного інтересу до вивчення паремійного фонду мови. Зокрема, досить продуктивно проводяться дослідження прислів'їв у соціокультурному, лінгвокультурному й історичному аспектах[2], зростає зацікавлення мовознавців зіставним аналізом паремій.

Являє інтерес паремійний фонд і для гендерних досліджень, оскільки дає чітке уявлення про гендерні стереотипи певної лінгвокультурної спільноти.

Наша розвідка виділяє чотири групи паремій, що фіксують найвно лінгвістичне уявлення представників англomовної та української спільнот про гендерні стереотипи, а саме: зовнішність; розумові здібності; характер; поведінку, що є ізоморфною рисою для мов, що зіставляються.

Ізоморфною рисою є відношення до краси жінки та її позитивна оцінка в обох лінгвокультурах:

She, who is a beauty is half – married. З гарної дівки гарна й молодиця.

Аломорфною є оцінка ролі дружини:

A real housewife is at once a slave and a lady. Жінка чоловікові подруга, а не прислуга.

Як бачимо з прикладів, в українській лінгвокультурі роль жінки є важливою, оскільки наведена паремія побудована на протиставленні *подруга – прислуга*.

В той же час англійська паремія підкреслює суперечливий характер стану жінки, оскільки вона одночасно: *a slave and a lady*.

Таким чином, зіставлення українських та англійських паремій свідчать про наявність ізоморфних та аломорфних рис у відображенні паремійним фондом гендерних стереотипів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Мартинюк А. П. Конструювання гендеру в англomовному дискурсі / А. П. Мартинюк – Х.: Константа, 2004. – 292 с.
2. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. – М.: Школа "Языки русской культуры", 1996. – 288 с.
3. Lippman W. Public Opinion. – N.-Y., 1950. – 273 p.